

Гулджан Аллабаєва
 Науковий керівник:
 д.п.н., проф. Браславська О.В.
 к.п.н. Макаревич І.М.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Важливим соціально-економічним й суспільним чинником розвитку більшості держав світу, за останнє століття, стала їх рекреаційна діяльність. На думку В. Величко «рекреаційна діяльність - діяльність людини у вільний час, здійснювана з метою відновлення її фізичних сил і характеризується різноманітністю поведінки людей і самоцінністю її процесу» [2, с. 8]. Враховуючи взаємозв'язки природних і антропогенних ресурсів, наявність підготовлених кадрів, зв'язки з іншими галузями рекреаційна діяльність диференційована територіально і органічно зв'язана з особливостями географічного середовища, що вимагає комплексних наукових досліджень в рамках фізичної, соціальної і економічної географії, географії населення, медичної географії, країнознавства й краєзнавства тощо.

Такі наукові дослідження проводяться в рамках рекреаційної географії, одним із завдань якої є висвітлення «географічності» проблем рекреації, розкриття нових можливостей територій для здійснення рекреаційної діяльності, оскільки це дає відповідний соціально-економічний ефект. Тобто, «методологічною основою рекреаційної географії є науковість світогляду, який розкриває сутність соціально-економічних формувань, основні закони їх розвитку, правильне діалектичне розуміння взаємодії суспільства і природи в процесі суспільного відтворення, наукове пізнання зв'язків і взаємозв'язків між різними суспільними і природними явищами, з якими стикаються при географічному вивченні складного рекреаційного процесу і його соціально-географічних утворень» [1, с. 8].

Рекреаційною географією широко використовуються такі наукові методи системи наук, як математичний, історичний, порівняльний, картографічний, аналітичний, статистичний, експедиційних досліджень, моделювання, методи суспільних і медичних наук. Дослідженням рекреаційної географії підлягає територіальна рекреаційна система як цілісне за своєю функціональною суттю утворення, якому притаманний набір суспільно необхідних рекреаційних функцій. Для виявлення ОБ'ЄКТИВНИХ закономірностей формування і розвитку територіально-рекреаційних систем необхідним є застосування сучасних наукових ІМ (ХОДІВ 10 ВИВЧЕННЯ механізму їх дії в конкретних соціально-економічних і ПРИРОДНИХ умовах певних територій. Крім того, виникає питання про І М М І Ч І П Н Я <sup>с.1> і І І І предмета рекреаційної географії.

Д. Ніколаєнко об'єктом досліджень рекреаційної географії визначає «об'єкти і суб'єкти рекреації в різних соціо-культурних утвореннях» [3, с. 20]. Цікавою є думка М. Поколодної про об'єкт рекреаційної географії. Зокрема, авторка його диференціює на дві рівнозначні частини: «При економіко-географічному підході об'єктом вивчення рекреаційної географії виступають просторово-територіальні форми організації рекреаційного господарства певних територій різного таксономічного рангу, а предметом - територіальна організація рекреаційного господарства на певній території як однієї системи, що складається з різноманітних, але просторово взаємопов'язаних елементів, які діють як єдине ціле. При соціокультурному підході об'єктом вивчення рекреаційної географії виступають об'єкти і суб'єкти рекреації в різноманітних соціокультурних утвореннях» [4, с. 9].

Таким чином, об'єктом вивчення рекреаційної географії є територіальні рекреаційні системи, що складаються із взаємозв'язаних підсистем: природних і культурних комплексів, інженерних споруд, обслуговуючого персоналу, органу управління та відпочивальників (рекреантів). Н. Сажнева, характеризуючи територіальну рекреаційну систему як функціональну цілісність (стан підсистем визначається соціальною функцією системи в цілому), визначила такі її властивості як: різноманітність, динамічність, комфортність, стійкість, ефективність, ієрархічність і надійність [5, с. 25]. Зауважимо, що природні і культурні комплекси - ресурси та умови задоволення рекреаційних потреб, що мають імпіть, стійкість, комфортність, різноманітність, привабливість; інженерні споруди задовольняють звичайну життєдіяльність відпочиваючих і обслуговуючого персоналу та специфічні рекреаційні потреби відпочиваючих; обслуговуючий персонал займається обслуговуванням рекреантів; орган управління здійснює оптимальне СПІВВІДНОШЕННЯМ між всіма ПІДСИСТЕМАМИ, отримуючи інформацію про властивості і ємність підсистем, про наявність матеріальних і фінансових резервів! рекреанти визначають нимої п попередніх підсистем в залежності від соціальних, вікових, національних, регіональних та індивідуальних і м о о і м и н е г е й.

ОПКЕ, належачи ДО галузі географічних наук, рекреаційна географія і к и п ПОГ'язана З Процесами освоєння різноманітних за господарським • 11 > 11 ш . г и пням гериторій, чітко визначені об'єкт і предмет дослідження, ша< мої и іки і іншими науками.

Список використаних джерел:

- І і .|»и п апська О. В. Рекреаційна географія: Навч. посібник / Уклад. <> И 1»>.н-панська. - Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. - 252 с.
 Н. пічко В. В. Організація рекреаційних послуг : Навч. посібник / И. В И« иичко Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. - 202 с.

3. Николаенко Д. В. Рекреационная география: Учебн. пособие для студ. высш. учебн. заведений / Д. В. Николаенко. - М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. - 288 с.
4. Покоłodна М. М. Рекреационна географія: Навч. посібник / М. М. Покоłodна. - Х. : ХНАМГ, 2012. - 275 с.
5. Сажнева Н. М. Рекреационна географія: Навчальний посібник / Н. М. Сажнева. - Мелітополь : Люкс, 2008. - 329 с.

Ірина Альбрехт

Науковий керівник:

к.п.н., доц. Макаренко І.Є.

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ УРОКІВ

З огляду на реформи в освітній галузі, що проведені в Україні за 2017-2018 роки, та спрямовані на гуманізацію та демократизацію всього навчального процесу в школі, сучасний вчитель повинен опанувати методикою проведення різних видів нетрадиційних уроків, щоб підвищити загальний рівень якості навчання й рівень компетентностей учнів.

Слід зауважити, що інтерактивні уроки - це, насамперед, діалогове навчання, під час якого здійснюється взаємодія вчителя та учня. Вони приносять чималу користь, а саме:

- допомагають позбутися ярликів: кожен учень опиняється у нестандартній ситуації і може проявити себе творчо;
- сприяють підвищенню інтересу учнів до предмету;
- розвивають мислення, логіку, вчать дітей міркувати, приймати рішення і відповідати за власні вчинки;
- допомагають дітям знайти контакт один з одним, вчать працювати в команді, є хорошою профілактикою конфліктів між дітьми, вчать спілкуватися [1].

Окрім цього, нестандартні уроки характеризуються переміщенням цільової настанови уроку на особистість учня; пізнавальною діяльністю, яка будується на принципах взаємодії, співробітництва і співтворчості; використанням лише тієї інформації, що співвідноситься з можливостями і здібностями кожного учня [2].

Нетрадиційні уроки розвивають творчі здібності, залучають кожного учня в активний пізнавальний процес, формують здатність до самостійного, абстрактного і критичного мислення, а також підвищують позитивну мотивацію до навчання. На таких уроках діти набувають вміння **дискутувати**, приймати спільні рішення, покращують вміння спілкуватися,

робити доповіді. Замість понять «вивчити», «запам'ятати» для учнів стане основним «обдумати», «застосувати».

Учень на такому уроці більш успішно розвивається та є активним суб'єктом навчання, при чому ця активність - усвідомлена. Дитина знає, що саме їй потрібно робити та якими будуть результати її дій. На таких уроках всі, без винятку, учні включаються в заняття, завдяки чому з'являється інтерес до пізнання, що підвищує якість навчання.

З метою активізації пізнавальної діяльності учнів пропонуємо використовувати наступні методи проведення занять:

1. Мозкова атака. Цей метод ґрунтується на груповому формуванні ідеї розв'язання певної задачі. Група висуває якомога більше нових ідей, що сприяє створенню атмосфери невимушеності, змагальності та співробітництва. Заохочується будь-яка пропозиція, думка, ідея, забороняється критика і насмішки щодо них. Тільки після збирання всіх пропозицій починається їх оцінка, яка полягає у всебічному та об'єктивному аналізі і виборі найбільш оптимальної з них. Оптимальна кількість учасників для такого обговорення - 10 осіб. Тих учнів, які безпосередньо не беруть участі в продукуванні нових ідей, можна використати як експертів, спостерігачів та в інших ролях [3].

2. «Мікрофон»: ця технологія надає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи власну думку чи позицію. Правила проведення: 1) говорити має тільки той, у кого є «символічний» мікрофон; 2) подані відповіді не коментуються і не оцінюються; 3) коли хтось висловлюється, решта не має права перебивати, щось говорити, вигукувати з місця [4].

3. «Асоціативний куш»: на початку роботи вчитель визначає одним словом тему, над якою проводитиметься робота, а учні згадують, що **ВИ** микає в пам'яті стосовно цього слова. Спочатку висловлюються майстїйкіші асоціації, потім - другорядні. Учитель фіксує відповіді у **нмі**ляді своєрідного «куша», який поступово «розростається». Цей метод універсальний, адже може використовуватися під час вивчення будь-якої **Навчальної** дисципліни і на всіх етапах уроку. На уроках мови та читання побудова «асоціативного куша» може бути схемою, що поступово **ІІ** надається учнями під керівництвом учителя [4].

5. Ігрові методи. Вони привчають швидко оперувати засвоєним **мі і еріалом**, розвивають творчу активність учнів, роблять їхні знання більш **І відомими**, стійкими, бо потребують активізації набутих знань. До таких **і і одів** належать: ділові ігри (навчальні та дослідницькі), професійні ігри

Отже, сьогодні суспільству потрібні люди з актуальними знаннями, **Гнучкістю** і критичністю мислення, творчою ініціативою, високим **• (агітаційним** потенціалом. Для розвитку цих якостей спрямовані реформи